

2. Материнська О. А, Пустова П. Д. Відновлення та розвиток: інвестиційні перспективи України після війни. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-64-28>

3. Сиротін В. Д. Сутність та особливості цифровізації у сфері публічного управління. URL: <https://doi.org/10.54929/2786-5746-2023-8-02-05>

4. EU–Ukraine Association Agreement: Quick Guide. URL: https://www.ecas.europa.eu/sites/default/files/071215_eu-ukraine_association_agreement.pdf

Сергій ПОРОСКУН

доктор філософії (PhD) з маркетингу

АДАПТАЦІЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ УКРАЇНИ ДО EUROPEAN GREEN DEAL

Ключові слова: публічне управління, Європейський зелений курс, екологічна модернізація, дорожня інфраструктура, стратегії фінансування, циркулярна економіка, зелені облігації, післявоєнне відновлення України.

Метою дослідження є визначення стратегічних пріоритетів трансформації публічного управління України в умовах наближення до кліматичних стандартів Європейського Союзу та розробка моделі управління інфраструктурними проєктами на засадах ресурсоефективності та циркулярності.

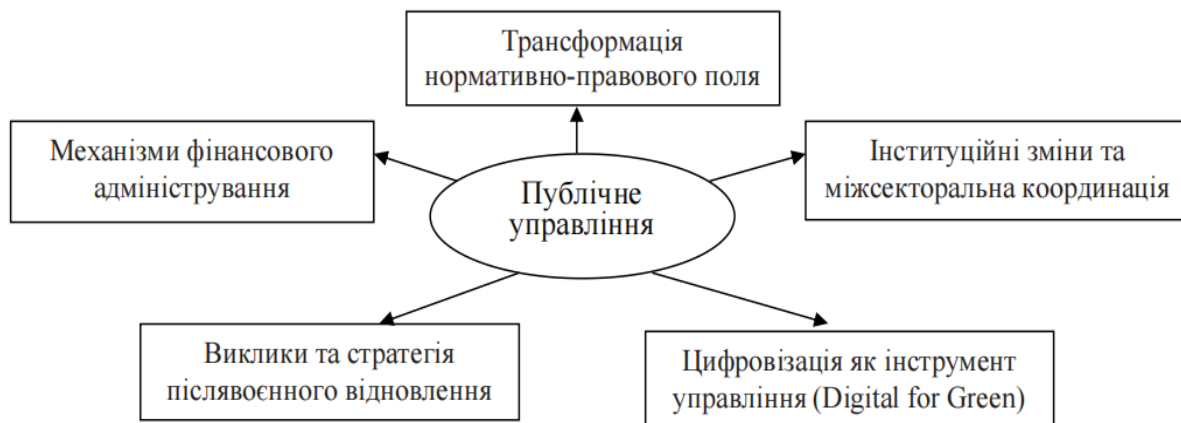
Виклад основного матеріалу. Тема адаптації публічного управління України до стандартів European Green Deal (ЕЗК) є критично важливою в контексті нашого статусу кандидата на вступ до ЄС та потреб післявоєнної відбудови. Це не просто «екологізація» політики, а повна перебудова системи державного адміністрування.

Першим і найбільш фундаментальним етапом адаптації системи публічного управління України до європейських вимог є комплексна гармонізація національного законодавства з ключовими регламентами та директивами ЄС. Цей процес вимагає відходу від формального декларування цілей і переходу до практичного впровадження жорстких екологічних стандартів, які стануть основою нової економічної моделі (рис. 1).

Центральним елементом цієї реформи є запровадження національної системи моніторингу, звітності та верифікації (MRV). Вона має стати прозорим інструментом контролю за викидами парникових газів, що дозволить державі отримувати точні дані про вплив промисловості на

клімат. Без надійної системи MRV неможливий запуск повноцінного ринку торгівлі квотами на викиди, який є критично важливим для інтеграції в європейську систему ETS (Emission Trading System).

Паралельно з цим на рівні Кабінету Міністрів України має відбутися інтеграція «Зеленої таксономії». Це детальна класифікація видів економічної діяльності, яка чітко визначає, які проекти є екологічно сталими. Такий підхід усуває ризики «грінвошингу» та створює зрозумілі правила гри для міжнародних фінансових інституцій. Впровадження таксономії дозволить Україні залучати цільові інвестиції та «дешеві» кредити на модернізацію інфраструктури, оскільки інвестори матимуть юридичне підтвердження екологічності своїх вкладень.

Рисунок 1 – Адаптація публічного управління України до стандартів ЄЗК

Завершальним компонентом цього етапу є реформа системи дозвільних процедур. Вона передбачає відмову від застарілих механізмів на користь інтегрованих довкільних дозволів для промислових підприємств. Це означає, що замість отримання окремих документів на викиди у повітря, скиди у воду та поводження з відходами, підприємство отримує єдиний комплексний дозвіл. Такий документ базується на впровадженні Найкращих доступних технологій та методів управління (НДТМ), що змушує бізнес модернізувати виробництво, одночасно зменшуючи адміністративне навантаження та корупційні ризики в органах контролю.

Інституційна трансформація публічного управління в межах реалізації стандартів Європейського зеленого курсу (ЄЗК) потребує докорінного перегляду ієрархічних зв'язків та методів взаємодії між державними структурами. Ключовим завданням є остаточна відмова від так званого «силосного» підходу, за якого міністерства діють ізольовано, часто

дублюючи функції або ігноруючи суміжні екологічні наслідки своїх рішень. Замість цього пропонується перехід до мережевої моделі управління, що базується на глибокій міжсекторальній координації.

Першим кроком до подолання відомчої розрізненості є створення та посилення ролі спеціалізованих координаційних центрів. Такий інтегрований підхід гарантує, що кліматичні цілі будуть враховані на етапі планування будь-якого масштабного інфраструктурного проєкту, а не ставатимуть перешкодою вже під час його реалізації.

Важливим інструментом стимулювання екологічних змін у реальному секторі економіки стає екологізація публічних закупівель. Публічне управління має змінити саму філософію витрачання бюджетних коштів у системі Prozorro: на зміну пріоритету «найнижчої ціни» приходять критерій «вартості життєвого циклу» товару чи послуги. Цей підхід враховує не лише вартість придбання, а й витрати на експлуатацію, енергоспоживання та подальшу утилізацію. Впровадження таких стандартів створює потужний державний попит на інноваційну та екологічно чисту продукцію, стимулюючи бізнес інвестувати у «зелені» технології, щоб залишатися конкурентоспроможним на ринку державних контрактів. Таким чином, публічні закупівлі перетворюються з суто адміністративної процедури на дієвий механізм формування ринку екологічних товарів та послуг.

Реалізація амбітних цілей Європейського зеленого курсу вимагає від органів публічної влади докорінного перегляду підходів до фінансового адміністрування та переходу до моделі «зелених» фінансів. Центральним елементом цієї трансформації є розвиток навичок ефективного управління спеціалізованими фондами та міжнародною допомогою. Зокрема, йдеться про розробку прозорих і зрозумілих процедур адміністрування коштів, що надходять від ЄС (наприклад, через механізм Ukraine Facility). Публічне управління має гарантувати цільове використання цих ресурсів саме на екологічну модернізацію, забезпечуючи при цьому високий рівень підзвітності перед міжнародними донорами та суспільством.

Важливим важелем впливу стає реформування фіскальних інструментів, насамперед екологічного податку. Традиційно цей податок виконував суто фіскальну функцію - наповнення бюджету без прямої кореляції з екологічним покращенням. Оновлена система має перетворити його на стимулюючий інструмент: податкове навантаження повинно залежати від темпів модернізації підприємства. Таким чином, бізнес отримує фінансовий стимул інвестувати у фільтри та новітні технології замість того, щоб просто сплачувати штрафні санкції за забруднення.

Паралельно з податковими змінами, публічне управління має опанувати сучасні форми державно-приватного партнерства (ДПП). У

проєктах «зеленої» енергетики, екологічного транспорту чи переробки відходів держава повинна виступати активним партнером, який бере на себе частину екологічних та регуляторних ризиків. Таке розподілення відповідальності є критично важливим для залучення великого приватного капіталу в капіталомісткі проєкти, які мають тривалий термін окупності, але є стратегічно необхідними для кліматичної нейтральності країни.

Цифровізація виступає не просто технічним оновленням, а фундаментальним інструментом реалізації Європейського зеленого курсу. У сучасній моделі публічного управління стандарти ЄС вимагають відходу від ручного збору інформації на користь автоматизованих систем, що забезпечують точність та оперативність екологічного моніторингу.

Ключовим напрямом у цій сфері є розвиток Е-екології. Це передбачає впровадження розгалуженої мережі цифрових сервісів та датчиків для автоматичного збору даних про стан атмосферного повітря, якість водних об'єктів та збереження лісових ресурсів у режимі реального часу. Така прозорість дозволяє органам влади миттєво реагувати на екологічні інциденти та прогнозувати довгострокові зміни клімату, мінімізуючи людський фактор та корупційні ризики при перевірках.

Паралельно з моніторингом довкілля, цифровізація охоплює сектор Smart Infrastructure (розумної інфраструктури). Публічне управління дорожнім та транспортним господарством має трансформуватися через впровадження інтелектуальних транспортних систем. Використання штучного інтелекту для керування світлофорами, оптимізації маршрутів громадського транспорту та контролю трафіку дозволяє суттєво мінімізувати затори. Це, у свою чергу, веде до прямого скорочення перевитрат палива та зменшення обсягів викидів вихлопних газів у містах. Таким чином, цифрові технології стають «мозком» зеленої трансформації, роблячи управління ресурсами раціональнішим та екологічно безпечнішим.

Публічне управління Україною сьогодні стикається з історичним і водночас унікальним викликом: необхідністю не просто відновити зруйновану інфраструктуру, а реалізувати концепцію Build Back Better (відбудувати краще, ніж було). Це означає повну відмову від застарілих радянських підходів та інтеграцію сучасних європейських стандартів стійкості безпосередньо у процес післявоєнного відновлення.

Фундаментом нової стратегії є жорстке управління енергоефективністю. Відбудова українських міст має базуватися на принципах пасивного будинку та сертифікованого «зеленого» будівництва. Публічна влада на рівні центральних та місцевих органів має запровадити нормативи, що вимагають від забудовників використання сучасних ізоляційних матеріалів, систем рекуперації повітря та альтернативних

джерел енергії. Такий підхід не лише зменшує вуглецевий слід забудови, а й гарантує енергетичну безпеку громад, роблячи будівлі автономнішими та дешевшими в експлуатації для громадян.

Особливе місце у стратегії відновлення посідає циркулярна відбудова. На рівні громад необхідно створювати логістичні та переробні центри, де бетон, цегла та арматура від зруйнованих об'єктів перетворюватимуться на вторинну сировину для нових доріг та фундаментів. Це дозволяє одночасно вирішити проблему катастрофічного обсягу відходів руйнувань та значно знизити вартість будівельних матеріалів для відновлення. Таким чином, публічне управління перетворює екологічний виклик на економічну перевагу, закладаючи основи кругової економіки в кожному регіоні країни.

Висновки. Адаптація публічного управління України до стандартів ЄЗК – це перехід від моделі «контролю та покарання» до моделі «стимулювання та сталого розвитку». Це вимагає не лише нових законів, а й підвищення компетенцій державних службовців у сфері екологічного менеджменту, цифрових технологій та управління міжнародними інвестиційними проєктами.

Христина РУДА
студентка першого курсу
освітньо-наукової програми «Суспільна політика і врядування»,
Національний університет «Києво-Могилянська академія»

ФРАГМЕНТАЦІЯ СИСТЕМИ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ: ВИКЛИКИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПУБЛІЧНОЇ ПОЛІТИКИ

Ключові слова: психічне здоров'я, публічна політика, психосоціальна підтримка, фрагментація політики, система психічного здоров'я.

Мета дослідження: аналіз інституційної структури системи психічного здоров'я в Україні та визначення впливу фрагментації акторів і програм на реалізацію публічної політики.

Виклад основного матеріалу. Повномасштабне вторгнення Росії у 2022 році зумовило різке зростання потреб у послугах психічного здоров'я в Україні. За даними [2], близько третини дорослого населення демонструє симптоми психічних розладів після початку війни. Водночас бойові дії призвели до пошкодження інфраструктури системи охорони здоров'я, дефіциту медичних працівників і ресурсів, що ускладнило доступ до відповідних послуг.